

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

z 18. decembra 2008*

V spojených veciach C-101/07 P a C-110/07 P,

ktorých predmetom sú odvolania podľa článku 56 Štatútu Súdneho dvora, podané 20. a 19. februára 2007,

Coop de France bétail et viande, predtým Fédération nationale de la coopération bétail a viande (FNCBV), so sídlom v Paríži (Francúzsko), v zastúpení: M. Ponsard, advokát, s adresou na doručovanie v Luxemburgu (C-101/07 P),

Fédération nationale des syndicats d'exploitants agricoles (FNSEA), so sídlom v Paríži,

Fédération nationale bovine (FNB), so sídlom v Paríži,

Fédération nationale des producteurs de lait (FNPL), so sídlom v Paríži,

* Jazyk konania: francúzština.

Jeunes agriculteurs (JA), so sídlom v Paríži,

v zastúpení: V. Ledoux a B. Neouze, advokáti (C-110/07 P),

odvolatelia,

ďalší účastníci konania:

Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: A. Bouquet a X. Lewis, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalovaná v prvostupňovom konaní,

Francúzska republika, v zastúpení: G. de Bergues a S. Ramet, splnomocnení zástupcovia,

vedľajší účastníci konania v prvostupňovom konaní,

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predseda tretej komory A. Rosas, sudcovia A. Ó Caoimh, J. N. Cunha Rodrigues, J. Klučka a U. Løhmus (spravodajca),

generálny advokát: J. Mazák,
tajomník: R. Grass,

so zreteľom na písomnú časť konania,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 17. apríla 2008,

so zreteľom na uznesenie o opätovnom otvorení ústnej časti konania z 2. októbra 2008,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 16. októbra 2008,

vyhlásil tento

Rozsudok

- ¹ Svojimi odvolaniami Coop de France bétail et viande, predtým Fédération nationale de coopération bétail et viande (ďalej len „FNCBV“) (vec C-101/07 P), ako aj Fédération nationale des syndicats d'exploitants agricoles (ďalej len „FNSEA“), Fédération

nationale bovine (ďalej len „FNB“), Fédération nationale des producteurs de lait (ďalej len „FNPL“) a Jeunes agriculteurs (ďalej len „JA“) (vec C-110/07 P) (spolu ďalej len „odvolatelia“) žiadajú zrušenie rozsudku Súdu prvého stupňa Európskych spoločností z 13. decembra 2006, FNCBV a i./Komisia (T-217/03 a T-245/03, Zb. s. II-4987, ďalej len „napadnutý rozsudok“), ktorým Súd prvého stupňa jednak znížil pokutu, ktorá im bola uložená Komisiou Európskych spoločností rozhodnutím 2003/600/ES z 2. apríla 2003 týkajúcim sa konania o uplatnení článku 81 Zmluvy ES (vec COMP/C.38.279/F3 — Francúzske hovädzie a teľacie mäso) [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. EÚ L 209, s. 12, ďalej len „sporné rozhodnutie“), a jednak v podstatnom rozsahu zamietol žaloby smerujúce k zrušeniu tohto rozhodnutia.

Právny rámec

- ² Článok 15 ods. 2 nariadenia Rady č. 17 zo 6. februára 1962 Prvé nariadenie implementujúce články [81] a [82] Zmluvy (Ú. v. ES 13, s. 204; Mim. vyd. 08/001, s. 3) stanovuje:

„2. Komisia môže rozhodnutím uložiť podnikom alebo združeniam podnikov pokuty od 1 000 do 1 000 000 účtovných jednotiek alebo viac, ale nepresahujúce 10 % obratu v predchádzajúcom obchodnom roku každého podniku, ktorý sa zúčastnil porušenia, ak buď úmyselne, alebo z nedbalosti:

- a) porušili článok [81] ods. 1 [ES] alebo článok [82] [ES]; alebo

b) porušili ktorýkoľvek záväzok uložený na základe článku 8 (1).

Pri stanovení pokuty sa bude posudzovať jednak závažnosť porušenia a tiež jeho trvanie.“

³ Podľa bodu 5 písm. c) oznámenia Komisie s názvom „Usmernenia k metóde stanovovania pokút uložených podľa článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a článku 65 ods. 5 Zmluvy o ESUO“ (Ú. v. ES C 9, 1998, s. 3; Mim. vyd. 08/001, s. 171, ďalej len „usmernenia“):

„V prípadoch združení podnikov by mali byť rozhodnutia v najväčšej možnej miere adresované a pokuty uvalené na jednotlivé podniky patriace do daného združenia.

Tam, kde to nie je možné (napr. kde existuje niekoľko tisíc pridružených podnikov) a s výnimkou prípadov spadajúcich pod Zmluvu o ESUO, by mala byť uvalená celková pokuta na združenie, vypočítaná podľa princípov naznačených vyššie, no ekvivalentná súčtu individuálnych pokút, ktoré by mohli byť uvalené na každého z členov združenia.“

⁴ Článok 1 nariadenia Rady č. 26 zo 4. apríla 1962 uplatňujúceho určité pravidlá hospodárskej súťaže vo výrobe a obchode s poľnohospodárskymi produktmi (Ú. v. ES 1962, 30, s. 993; Mim. vyd. 03/001, s. 6) stanovuje, že články 81 ES až 86 ES, ako aj ustanovenia, ktoré ich vykonávajú, platia pre všetky dohody, rozhodnutia a postupy uvedené v článku 81 ods. 1 ES a článku 82 ES, ktoré sa týkajú výroby alebo obchodu

s výrobkami uvedenými v prílohe I Zmluvy ES, čo sú okrem iného živé zvieratá a mäso a jedlé mäsové zvyšky, s výnimkou ustanovenia článku 2 tohto nariadenia.

5 Článok 2 ods. 1 tohto nariadenia uvádza:

„Článok [81 ods. 1 ES] sa nevzťahuje na také dohody, rozhodnutia a postupy uvedené v predchádzajúcom článku, ktoré sú súčasťou národnej trhovej organizácie alebo sú potrebné na dosiahnutie cieľov uvedených v článku [33 ES]. Najmä sa nevzťahuje na dohody, rozhodnutia a postupy farmárov, farmárske združenia alebo združenia takýchto združení, patriace k jednému členskému štátu, ktoré sa týkajú výroby alebo predaja poľnohospodárskych výrobkov, alebo užívania spoločných zariadení na skladovanie, narábanie alebo spracovanie poľnohospodárskych výrobkov a podľa ktorých neexistuje žiadna povinnosť účtovať rovnaké ceny, pokiaľ však Komisia nezistí, že súťaž je týmto vylúčená, alebo ciele článku [33 ES] sú ohrozené.“

Skutkové okolnosti

6 Skutkový stav, ktorý je základom žaloby podanej na Súd prvého stupňa, ako je uvedený v napadnutom rozsudku, možno na účely tohto rozsudku zhrnúť takto.

- 7 Odvolateľ vo veci C-101/07 P, FNCBV, je zložený z 300 združení družstevných výrobcov v odvetví chovu hovädzieho dobytku, ošípaných a oviec a okolo tridsiatich zoskupení bitúnkov alebo podnikov na spracovanie mäsa vo Francúzsku.
- 8 Odvolatelia vo veci C-110/07 P, teda FNSEA, FNB, FNPL a JA, sú odborovými zväzmi založenými podľa francúzskeho práva. FNSEA je hlavným francúzskym farmárskym zväzom. Z územného hľadiska sa skladá z miestnych zväzov, ktoré sú na úrovni departementu združené vo federáciách alebo úniách zväzov poľnohospodárskych producentov (ďalej len „FDSEA“). FNSEA okrem toho združuje 33 špecializovaných združení zastupujúcich záujmy každého druhu výroby, medzi ktoré patrí aj FNB a FNPL. JA napokon zastupuje poľnohospodárov mladších ako 35 rokov. Na prístupenie k miestnemu centru JA treba byť členom miestneho zväzu, ktorý patrí do FDSEA.
- 9 Od októbra 2000, keď sa vo viacerých členských štátoch objavili nové prípady bovinnej spongiformnej encefalopatie, nazývanej „choroba šialených kráv“, ako aj prípady slintačky a krívačky oviec v Spojenom kráľovstve, inštitúcie Spoločenstva prijali množstvo opatrení, aby čelili strate dôvery zo strany spotrebiteľov, ktorá viedla k poklesu spotreby mäsa.
- 10 Rozsah pôsobnosti intervenčných mechanizmov, ktoré boli určené na stiahnutie určitého množstva hovädzieho dobytku z trhu, bol rozšírený, aby sa stabilizovala ponuka vo vzťahu k dopytu, a bol zavedený režim nákupu živých zvierat, ako aj mechanizmus výkupu porazeného dobytku prostredníctvom ponukových konaní, nazývaný „režim špeciálneho výkupu“. Okrem toho Komisia viacerým členským štátom vrátane Francúzskej republiky povolila, aby poskytli dotácie odvetviu hovädzieho dobytku.

- 11 V septembri a októbri 2001 došlo k mimoriadnemu vyostreniu vzťahov medzi farmármi a bitúnkami vo Francúzsku a poľnohospodári považovali vyššie uvedené opatrenia za nedostatočné. Skupiny farmárov nezákonne zastavovali kamióny s úmyslom skontrolovať pôvod prepravovaného mäsa a blokovali bitúny. Tieto činnosti niekedy viedli k ničeniu prevádzkarní a mäsa. Ako náhradu za odstránenie blokad bitúnkov protestujúci farmári najmä žiadali, aby tieto podniky zastavili dovoz a uplatňovali tzv. cenník zväzu.
- 12 V októbri 2001 sa uskutočnili viaceré stretnutia medzi zväzmi zastupujúcimi výrobcov hovädzieho a teľacieho mäsa, teda FNSEA, FNB, FNPL a JA, a tými, ktoré zastupujú bitúny, teda Fédération nationale de l'industrie et des commerces en gros des viandes (ďalej len „FNICGV“) a FNCBV. Na základe stretnutia z 24. októbra 2001 organizovaného na žiadosť francúzskeho ministra poľnohospodárstva bola medzi týmito šiestimi zväzmi uzavretá dohoda zväzov farmárov a bitúnkov o sadzobníku minimálnych cien — Vyradené kravy: vstup do bitúнку (ďalej len „dohoda z 24. októbra 2001“). Dňa 30. októbra 2001 Komisia poslala francúzskym úradom list, v ktorom vyžadovala informácie o tejto dohode.
- 13 Táto dohoda pozostávala z dvoch častí. Prvou bol záväzok dočasne zastaviť dovozy, ktorý nerobil rozdiel medzi druhmi hovädzieho a teľacieho mäsa. Druhou bol záväzok uplatňovať na vstupe do bitúнку sadzobník nákupných cien na vyradené kravy, čo sú kravy určené buď na reprodukciu, alebo na produkciu mlieka, ktorého podrobnosti boli vymedzené v dohode. Táto dohoda obsahovala zoznam cien za kilogram porážkového mäsa určitých kategórií kráv a spôsob výpočtu cien, ktoré sa majú uplatňovať na iné kategórie, predovšetkým v závislosti od špeciálnej nákupnej ceny, ktorú stanovili úrady Spoločenstva. Uvedená dohoda mala byť účinná od 29. októbra 2001 a uplatňovať sa mala do konca novembra 2001.

- 14 Dňa 9. novembra 2001 francúzske orgány odpovedali na žiadosť Komisie o informácie z 30. októbra 2001.
- 15 Dňa 9. novembra 2001 Komisia zaslala FNSEA, FNB, FNPL, JA a FNICGV žiadosť o informácie podľa článku 11 nariadenia č. 17. Keďže však nevedela, že FNCBV bol takisto signatárom dohody z 24. októbra 2001, túto žiadosť mu neadresovala. Päť uvedených zväzov odpovedalo na žiadosť o informácie 15. a 23. novembra 2001.
- 16 Dňa 19. novembra 2001 prezident FNICGV informoval prezidenta FNSEA, že považuje za nevyhnutné presunúť na tento deň konečný dátum uplatňovania dohody z 24. októbra 2001, pôvodne stanovený na 30. novembra 2001.
- 17 Dňa 26. novembra 2001 Komisia zaslala šiestim zväzom signatárom dohody z 24. októbra 2001 listom výzvu, v ktorej uviedla, že zo skutočností, o ktorých sa dozvedela, vyplynulo, že boli porušené pravidlá Spoločenstva týkajúce sa hospodárskej súťaže, a požiadala ich, aby predložili svoje pripomienky a návrhy najneskôr do 30. novembra 2001. V tomto liste Komisia uviedla, že „pokiaľ nedostane v tejto lehote uspokojivé vysvetlenia, mieni začať konanie, ktorého cieľom bude konštatovať tieto porušenia a nariadiť ich ukončenie v prípade, že dohoda z 24. októbra 2001 bude predĺžená, a ktoré môže viesť k uloženiu pokút“. Zväzy v odpovedi Komisii spresnili, že dohoda sa skončí 30. novembra 2001 a nebude predĺžená.
- 18 Komisia 17. decembra 2001 vykonala v Paríži vyšetrovania podľa článku 14 ods. 3 nariadenia č. 17 v priestoroch FNSEA a FNB, ako aj na základe článku 14 ods. 2 tohto nariadenia v priestoroch FNICGV.

- 19 Dňa 24. júna 2002 Komisia prijala oznámenie o výhradách a zaslala ho šiestim zväzom, ktoré podpísali dohodu z 24. októbra 2001. Tie predložili svoje písomné pripomienky v období od 23. septembra do 4. októbra 2002. Zväzy boli vypočítané 31. októbra 2002. Dňa 10. januára 2003 Komisia poslala týmto zväzom žiadosť o informácie v zmysle článku 11 nariadenia č. 17. Predovšetkým ich žiadala, aby jej poskytli celkovú sumu príjmov každého zväzu s rozpisom podľa ich pôvodu a svoje účtovné závierky za roky 2001 a 2002, ako aj obrat (celkový a spojený s výrobou hovädzieho a teľacieho mäsa alebo s prevádzkovaním bitúnkov pre hovädzí dobytok) ich priamych a/alebo nepriamych členov za posledné dostupné účtovné obdobie. Odvolatelia na ňu odpovedali listami z 22., 24., 27. a 30. januára 2003.
- 20 Dňa 2. apríla 2003 Komisia vydala sporné rozhodnutie, ktoré bolo určené odvolateľom a FNICGV.
- 21 Podľa tohto rozhodnutia uvedené zväzy porušili článok 81 ods. 1 ES tým, že 24. októbra 2001 uzavreli písomnú dohodu s cieľom stanoviť minimálnu nákupnú cenu určitých kategórií hovädzieho dobytku a zastaviť dovozy hovädzieho a teľacieho mäsa do Francúzska, ako aj tým, že na konci novembra a začiatku decembra 2001 uzavreli ústnu dohodu s rovnakým predmetom (ďalej len „ústna dohoda“), ktorá sa uplatňovala od uplynutia dohody z 24. októbra 2001.
- 22 V odôvodneniach č. 135 až 149 sporného rozhodnutia Komisia konštatovala, že dohoda z 24. októbra 2001 a ústna dohoda neboli nevyhnutné na dosiahnutie cieľov spoločnej poľnohospodárskej politiky stanovených v článku 33 ES, a v danej veci vylúčila uplatnenie výnimky, ktorú stanovuje nariadenie č. 26 v prospech určitých činností spojených s výrobou poľnohospodárskych výrobkov a ich uvádzaním na trh. Okrem

toho tieto dohody neboli uvedené medzi prostriedkami, ktoré stanovuje nariadenie Rady (ES) č. 1254/1999 zo 17. mája 1999 o spoločnej organizácii trhu s hovädzím a teľacím mäsom (Ú. v. ES L 160, s. 21; Mim. vyd. 03/025, s. 339) alebo jeho vykonávacie predpisy. Napokon prijaté opatrenia údajne neboli primerané sledovaným cieľom.

23 Podľa sporného rozhodnutia porušenie sa začalo 24. októbra 2001 a trvalo prinajmenšom do 11. januára 2002, dňa uplynutia poslednej miestnej dohody vykonávajúcej vnútroštátny záväzok, o ktorej Komisia vedela.

24 Vzhľadom na svoju povahu a územný rozsah relevantného trhu bolo porušenie kvalifikované ako veľmi závažné. Na účely zistenia stupňa individuálnej zodpovednosti každého odvolateľa Komisia brala do úvahy pomer medzi sumou ročných členských príspevkov, ktoré boli zaplatené hlavnému poľnohospodárskemu zväzu, teda FNSEA, a každému z ďalších zväzov. Okrem toho, keďže porušenie bolo krátkodobé, Komisia nezvýšila základnú čiastku.

25 Komisia ďalej voči odvolateľom zohľadnila viaceré priťažujúce okolnosti:

— zvýšila sumu pokút uložených FNSEA, FNB a JA o 30 % z dôvodu, že ich členovia použili násilie, aby prinútili zväzy bitúnkov prijať dohodu z 24. októbra 2001,

- voči všetkým odvolateľom zohľadnila ako priťažujúcu okolnosť, že v dohode tajne pokračovali aj po jej výzve z 26. novembra 2001, a uplatnila voči nim zvýšenie o 20 % a

- prihliadla na rozhodujúcu úlohu, ktorú FNB údajne zastával pri príprave a uskutočnení porušenia, a zvýšila pokutu uloženú tomuto zväzu o 30 %.

26 Okrem toho Komisia brala do úvahy rôzne poľahčujúce okolnosti:

- vzhľadom na pasívnu úlohu alebo úlohu nasledovateľa, ktorú mal FNPL, znížila sumu pokuty, ktorá mu bola uložená, o 30 %, a

- pokiaľ ide o FNCBV, zohľadnila po prvé dôraznú intervenciu francúzskeho ministra poľnohospodárstva v prospech uzavretia dohody z 24. októbra 2001 (zníženie o 30 %) a po druhé protiprávne blokády prevádzkarní tohto zväzu poľnohospodármi (ďalšie zníženie o 30 %).

27 Okrem toho Komisia podľa bodu 5 písm. b) usmernení zohľadnila osobitné okolnosti predmetnej veci, najmä ekonomický kontext poznamenaný krízou odvetvia, a znížila sumu pokút vyplývajúcu z vyššie uvedených zvýšení a znížení o 60 %.

28 Výrok sporného rozhodnutia obsahuje najmä tieto ustanovenia:

„Článok 1

[FNSEA], [FNB], [FNPL], [JA], [FNICGV] a [FNCBV] porušili článok 81 ods. 1 [ES] tým, že 24. októbra 2001 uzavreli dohodu, ktorej predmetom bolo zastavenie dovozov hovädzieho a teľacieho mäsa do Francúzska a určenie minimálnej ceny niektorých kategórií zvierat, a na konci novembra a začiatku decembra 2001 ústne uzavreli dohodu, ktorá mala obdobný predmet.

Porušenie sa začalo 24. októbra 2001 a jeho následky trvali prinajmenšom do 11. januára 2002.

Článok 2

Federácie uvedené v článku 1 bezodkladne ukončia porušenie, pokiaľ tak ešte neurobili, a v budúcnosti sa zdržia akejkoľvek kartelovej dohody, ktorá by mohla mať rovnaký alebo podobný cieľ alebo následok.

Článok 3

Ukladajú sa tieto pokuty:

- FNSEA: 12 miliónov eur,
- FNB: 1,44 milióna eur,
- JA: 600 000 eur,
- FNPL: 1,44 milióna eur,
- FNICGV: 720 000 eur,
- FNCBV: 480 000 eur.“

Žaloby pred Súdom prvého stupňa a napadnutý rozsudok

²⁹ Návrhmi podanými do kancelárie Súdu prvého stupňa 19. a 20. júna 2003 FNCBV na jednej strane a FNSEA, FNB, FNPL a JA na druhej strane podali žaloby, ktorými sa domáhali zrušenia sporného rozhodnutia a subsidiárne zrušenia pokút, ktoré im boli uložené, alebo zníženia ich výšky. Žalobu, ktorú 7. júla 2003 podal FNICGV, Súd prvého stupňa uznesením z 9. novembra 2004 zamietol ako neprípustnú.

30 Uzneseniami zo 6. novembra 2003 bolo Francúzskej republike umožnené vstúpiť do oboch konaní ako vedľajší účastník na podporu návrhov žalujúcich zväzov. Uznesením z 3. apríla 2006 boli tieto veci spojené.

31 V napadnutom rozsudku Súd prvého stupňa:

— upravil na 360 000 eur pokutu uloženú FNCBV, žalobcovi vo veci T-217/03,

— znížil pokuty uložené zväzom, ktoré boli žalobcami vo veci T-245/03, na 9 000 000 eur pre FNSEA, 1 080 000 eur pre FNB, 1 080 000 eur pre FNPL a 450 000 eur pre JA,

— vo zvyšnej časti žalobu zamietol,

— rozhodol, že žalujúce zväzy znášajú svoje vlastné trovy konania týkajúce sa konania vo veci samej a sú povinné nahradiť tri štvrtiny trov konania Komisie týkajúce sa tohto konania,

36 FNSEA, FNB, FNPL a JA vo veci C-110/07 P navrhujú, aby Súdny dvor:

- zrušil napadnutý rozsudok,

- zrušil sporné rozhodnutie,

- subsidiárne znížil pokuty, ktorých výška bola v napadnutom rozsudku stanovená na 9 000 000 eur pre FNSEA, 1 080 000 eur pre FNB, 1 080 000 eur pre FNPL a 450 000 eur pre JA, a

- v každom prípade zaviazal Komisiu na náhradu všetkých trov konania, ktoré tieto zväzy znášali v konaniach na Súde prvého stupňa a na Súdnom dvore.

37 Francúzska republika navrhuje, aby Súdny dvor vyhovel obom odvolaniam a zrušil napadnutý rozsudok.

38 Komisia navrhuje zamietnuť obe odvolania a zaviazat' odvolateľov na náhradu trov konania.

O odvolaniach

- ³⁹ Po vypočutí účastníkov konania a generálneho advokáta uznesením predsedu Súdneho dvora z 18. apríla 2007 v súlade s článkom 43 rokovacieho poriadku boli veci C-101/07 P a C-110/07 P z dôvodu ich vzájomnej súvislosti spojené na spoločné konanie na účely tak písomnej a ústnej časti konania, ako aj vyhlásenia rozsudku.

Odvolacie dôvody a napadnutý rozsudok

- ⁴⁰ Na podporu svojho odvolania FNCBV uvádza päť odvolacích dôvodov, ktorými navrhuje zrušenie napadnutého rozsudku a sporného rozhodnutia. Niektoré z týchto dôvodov obsahujú viacero častí:

- prvý odvolací dôvod je založený na nesprávnom právnom posúdení, ktorého sa údajne dopustil Súd prvého stupňa, keď neuznal, že Komisia svojím oznámením o výhradách porušila právo na obranu (body 217 až 225 napadnutého rozsudku),

- druhý odvolací dôvod je založený na nesprávnom posúdení určitých dôkazov, ktorého sa mal dopustiť Súd prvého stupňa, konkrétne ide o:

- rukopisné poznámky riaditeľa FNB týkajúce sa stretnutia z 29. novembra 2001 (body 169 až 174 napadnutého rozsudku),

- vyhlásenie, ktoré zástupca prezidenta FNB poskytol Vendée Agricole 4. decembra 2001 (bod 176 napadnutého rozsudku),

- memorandum Fédération vendéenne des producteurs z 5. decembra 2001 (bod 177 napadnutého rozsudku),

- informačná správa FNPL z 10. decembra 2001 (bod 179 napadnutého rozsudku)
a

- určité pasáže rukopisných poznámok riaditeľa FNB týkajúce sa stretnutia z 5. decembra 2001 (bod 180 napadnutého rozsudku),

- tretí odvolací dôvod je založený na nesprávnom právnom posúdení dôkazu o pristúpení FNCBV k ústnej dohode z dôvodu, že:

- Súd prvého stupňa sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia pri právnej kvalifikácii pristúpenia tohto zväzu k uvedenej dohode a

— v napadnutom rozsudku existuje rozpor v odôvodnení napadnutého rozsudku medzi uznaním prístúpenia a existenciou nátlaku vyvíjanému voči uvedenému zväzu,

— štvrtý odvolací dôvod, uvedený subsidiárne, je založený na nedostatku protisúťažnej povahy dohody z 24. októbra 2001 a ústnej dohody, keďže Súd prvého stupňa sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia tým, že dohodu z 24. októbra 2001 označil za protisúťažnú a nezohľadnil účinky predĺženia tejto dohody, a

— piaty odvolací dôvod je založený na nesprávnom právnom posúdení, ktorého sa Súd prvého stupňa dopustil pri uplatnení článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 z dôvodu:

— porušenia povinnosti odôvodnenia a

— odporujúcich si odôvodnení.

⁴¹ Okrem toho FNCBV uvádza šiesty odvolací dôvod, ktorým navrhuje čiastočné zrušenie napadnutého rozsudku a zníženie pokuty, ktorá mu bola uložená. Tento odvolací dôvod je založený na nesprávnom právnom posúdení, ktorého sa Súd prvého stupňa dopustil pri uplatnení článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17.

42 Na podporu svojho odvolania FNSEA, FNB, FNPL a JA uvádzajú nasledujúce štyri odvolacie dôvody:

- prvý odvolací dôvod je založený na nesprávnom posúdení dôkazov, keďže Súd prvého stupňa údajne nezohľadnil dva základné dôkazy preukazujúce, že dohoda z 24. októbra 2001 nebola po 30. novembri 2001 predĺžená (body 159 až 190 napadnutého rozsudku),

- druhý odvolací dôvod vychádza z porušenia práva na obranu vzhľadom na skutočnosť, že Súd prvého stupňa pokladal oznámenie Komisie o výhradách za dostatočne jasné a zrozumiteľné (body 217 až 225 napadnutého rozsudku),

- tretí odvolací dôvod je založený na porušení článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17, keďže Súd prvého stupňa na účely konštatovania, že pokuty neprekročili hornú hranicu stanovenú týmto ustanovením, vzal do úvahy celkový obrat členov odvolateľov (body 312 až 334 napadnutého rozsudku), a

- štvrtý odvolací dôvod sa týka porušenia pravidla zákazu ukladania viacnásobných sankcií a zásady proporcionality sankcií, pretože Súd prvého stupňa zohľadnením celkového obratu spoločných členov zväzov uložil odlišnú pokutu každému z odvolateľov (body 340 až 346 napadnutého rozsudku).

O prvom odvolacom dôvode FNCBV a druhom odvolacom dôvode FNSEA, FNB, FNPL a JA založených na nesprávnom právnom posúdení, ktorého sa dopustil Súd prvého stupňa tým, že neakceptoval, že Komisia svojím oznámením o výhradách porušila právo na obranu

43 Na jednej strane FNCBV vo svojom prvom odvolacom dôvode a na druhej strane FNSEA, FNB, FNPL a JA vo svojom druhom odvolacom dôvode tvrdia, že Komisia vo svojom oznámení o výhradách len uviedla základné skutkové a právne okolnosti, ktoré môžu viesť k uloženiu pokuty, akými sú závažnosť a dĺžka trvania predpokladaného porušenia a skutočnosť, že bolo spáchané úmyselne alebo z nedbanlivosti, zatiaľ čo na rozdiel od toho, ako rozhodol Súd prvého stupňa, mala uviesť, že prípadná pokuta sa vypočíta vzhľadom na obrat ich členov.

44 Týmto dvom odvolacím dôvodom nemožno vyhovieť.

45 Z bodu 219 napadnutého rozsudku totiž vyplýva, že tvrdenie, podľa ktorého mala Komisia povinnosť v oznámení o výhradách uviesť, že prípadná pokuta sa vypočíta vzhľadom na obrat členov odvolateľov, už bolo uvedené pred Súdom prvého stupňa, a v bode 224 tohto rozsudku bolo oprávnené zamietnuté na základe judikatúry Súdneho dvora uvedenej v bodoch 222 a 223 predmetného rozsudku.

46 Súd prvého stupňa v bode 221 napadnutého rozsudku tiež konštatoval, že Komisia v štádiu prijatia sporného rozhodnutia zohľadnila obraty základných členov odvolateľov na účely preverenia dodržania, pokiaľ ide o výšku uloženej pokuty, hornej hranice 10 % stanovenej článkom 15 ods. 2 nariadenia č. 17.

- 47 Ako uviedol Súd prvého stupňa, z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že poskytnutie údajov týkajúcich sa úrovne predpokladaných pokút v štádiu oznámenia o výhradách, pokiaľ podniky neboli vyzvané uplatniť svoje pripomienky k výhradám, ktoré voči nim boli vznesené, by znamenalo predvídanie rozhodnutia Komisie neprímeraným spôsobom (rozsudok zo 7. júna 1983, *Musique Diffusion française a i./Komisia*, 100/80 až 103/80, Zb. s. 1825, bod 21).
- 48 Okrem toho FNCBV, ako aj FNSEA, FNB, FNPL a JA na podporu svojich odvolacích dôvodov uvádzajú, že povinnosť Komisie uviesť v oznámení o výhradách postup, akým bude vypočítaná pokuta, je o to zjavnejšia, že Komisia sa odchyľila od tradičného postupu používaného na výpočet pokút, čo Súd prvého stupňa uznal v bode 237 napadnutého rozsudku. Keďže uvedené zväzy nemali možnosť predvídať takúto zmenu postupu, a preto sa v tomto ohľade nemohli brániť, Súd prvého stupňa mal uznať porušenie práv na obranu, ktorého sa dopustila Komisia vo svojom oznámení o výhradách.
- 49 Z ustálenej judikatúry Súdneho dvora, ktorú Súd prvého stupňa pripomenul v bode 218 napadnutého rozsudku, však vyplýva, že ak Komisia výslovne uvedie v oznámení o výhradách, že bude skúmať, či je potrebné udeliť dotknutým podnikom pokutu, a ak označí hlavné skutkové a právne okolnosti spôsobilé viesť k pokute, ako napríklad závažnosť a dĺžku trvania predpokladaného porušenia a skutočnosť, že bolo spáchané „úmyselne alebo z nedbanlivosti“, naplní svoju povinnosť dodržať právo podnikov byť vypočutý. Takéto konanie Komisie im poskytuje údaje potrebné na ich obranu nielen proti konštatovaniu porušovania, ale aj proti uloženiu pokuty (pozri v tomto zmysle najmä rozsudok z 28. júna 2005, *Dansk Rørindustri a i./Komisia*, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, Zb. s. I-5425, bod 428).

- 50 Pokiaľ ide o zohľadnenie obratu členov odvolateľov pri výpočte pokút, stačí konštatovať, že takýto postup Komisie nie je nový a je uznaný súdmi Spoločenstva (pozri najmä rozsudok zo 16. novembra 2000, Finnboard/Komisia, C-298/98 P, Zb. s. I-10157, bod 66; ako aj rozsudok Súdu prvého stupňa z 23. februára 1994, CB a Europay/Komisia, T-39/92 a T-40/92, Zb. s. II-49, bod 139). V rozpore s tvrdeniami odvolateľov zo strany Komisie teda nedošlo k zmene postupu odôvodňujúceho v tomto ohľade osobitnú zmienku v oznámení o výhradách.
- 51 Súd prvého stupňa sa teda nedopustil žiadneho nesprávneho právneho posúdenia, keď uviedol, že Komisia neporušila právo na obranu FNCBV ani FNSEA, FNB, FNPL a JA tým, že v oznámení o výhradách neuviedla, že na účely preverenia dodržania hornej hranice 10 % stanovenej článkom 15 ods. 2 nariadenia č. 17 mala v úmysle zohľadniť obrat ich členov.
- 52 V dôsledku toho prvý odvolací dôvod FNCBV a druhý odvolací dôvod FNSEA, FNB, FNPL a JA musia byť zamietnuté ako nedôvodné.

O druhom odvolacom dôvode FNCBV založenom na nesprávnom posúdení niektorých dôkazov Súdom prvého stupňa

- 53 Svojím druhým odvolacím dôvodom FNCBV tvrdí, že skutkové tvrdenia Súdu prvého stupňa sú poznačené vecnou nesprávnosťou, keďže Súd prvého stupňa zjavne nesprávne posúdil význam, obsah alebo rozsah dôkazov, ktoré mu boli predložené. Podľa tohto zväzu úplné preskúmanie spisu do správne zasadeného kontextu by Súd

prvého stupňa muselo priviesť k záveru, že tento zväz sa nezúčastnil na tajnom ústnom predĺžení dohody z 24. októbra 2001 po jej uplynutí.

54 Dokumenty nesprávne posúdené Súdom prvého stupňa sú tieto:

- rukopisné poznámky riaditeľa FNB týkajúce sa stretnutia z 29. novembra 2001 (body 169 až 174 napadnutého rozsudku),

- iné dokumenty, ktoré potvrdzujú, že odvolatelia sa ústne dohodli, to znamená vyhlásenie, ktoré zástupca prezidenta FNB poskytol *Vendée agricole* 4. decembra 2001, a memorandum Fédération vendéenne des producteurs z 5. decembra 2001 (body 176 a 177 napadnutého rozsudku),

- pasáže informačnej správy FNPL z 10. decembra 2001 (bod 179 napadnutého rozsudku) a

- pasáže rukopisných poznámok riaditeľa FNB týkajúce sa stretnutia z 5. decembra 2001 (bod 180 napadnutého rozsudku).

55 Vzhľadom na každý z týchto dokumentov FNCBV v podstate vytýka Súdu prvého stupňa, že nesprávne posúdil ich význam, a preto sa dopustil nesprávneho posúdenia rozsahu dotknutých skutočností.

56 Komisia tvrdí, že FNCBV sa svojím odvolacím dôvodom snaží spochybníť dôkaznú hodnotu, ktorú Súd prvého stupňa priznal uvedeným dokumentom.

57 Vo svojej replike FNCBV popiera, že spochybnil zistenie skutočností vykonané Súdom prvého stupňa. Podľa tohto zväzu „cieľom zistenia skutočností je spochybníť skutočnosti ako také alebo ich posúdenie, kým nesprávne posúdenie znamená zmenu obsahu dôkazov, nezohľadnenie ich základných prvkov alebo nezohľadnenie ich súvislosti“.

58 V tomto ohľade je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry z článku 225 ES a článku 58 prvého odseku Štatútu Súdneho dvora vyplýva, že len Súd prvého stupňa má právomoc jednak zistiť skutkový stav, okrem prípadu, keby vecná nesprávnosť jeho zistení vyplývala z dokumentov v spise, ktoré mu boli predložené, a jednak tento skutkový stav posúdiť. Pokiaľ Súd prvého stupňa zistil alebo posúdil skutkový stav, Súdny dvor má na základe článku 225 ES právomoc preskúmať právnu kvalifikáciu tohto skutkového stavu a právnych následkov, ktoré z neho vyvodil Súd prvého stupňa (pozri najmä rozsudky zo 6. apríla 2006, *General Motors/Komisia*, C-551/03 P, Zb. s. I-3173, bod 51, a z 22. mája 2008, *Evonik Degussa/Komisia*, C-266/06 P, bod 72).

59 Súdny dvor teda nemá právomoc zisťovať skutkový stav a v zásade ani skúmať dôkazy, ktoré Súd prvého stupňa uznal na preukázanie tohto skutkového stavu. Pokiaľ totiž boli tieto dôkazy riadne získané a boli rešpektované všeobecné právne zásady a procesné pravidlá uplatniteľné v oblasti dôkazného bremena a vykonávania dôkazných prostriedkov, prislúcha samotnému Súdu prvého stupňa posúdiť hodnotu, ktorú treba priznať jemu predloženým dôkazom. Toto posúdenie teda nepredstavuje,

s výnimkou prípadu nesprávneho posúdenia týchto dôkazov, právnu otázku, ktorá ako taká podlieha preskúmaniu Súdny dvorom (pozri najmä rozsudky General Motors/Komisia, už citovaný, bod 52, a Evonik Degussa/Komisia, už citovaný, bod 73).

- 60 Okrem toho je opodstatnené pripomenúť, že nesprávne posúdenie skutkového stavu musí zjavne vyplývať z dokumentov v spise bez toho, aby bolo potrebné vykonať nové posúdenie skutkového stavu a dôkazov (pozri najmä rozsudky General Motors/Komisia, už citovaný, bod 54, a Evonik Degussa/Komisia, už citovaný, bod 74).
- 61 V prejednávanej veci FNCBV netvrdí, že výklad rôznych dokumentov Súdom prvého stupňa, ktoré cituje, je dotknutý vecnou nesprávnosťou. Súdu prvého stupňa vytýka najmä to, že nezohľadnil základné aspekty týchto dokumentov a nezaradil ich do správnej súvislosti. Je nutné konštatovať, že pod pojmom „nesprávne posúdenie skutkového stavu“ FNCBV v skutočnosti spochybňuje posúdenie obsahu dokumentov, ktoré vykonal Súd prvého stupňa.
- 62 Okrem toho zo sporných bodov napadnutého rozsudku zjavne vyplýva, že Súd prvého stupňa v nich nečítal obsah sporných dokumentov, ale podal ich výklad. V bodoch 169 až 180 tohto rozsudku, ktoré FNCBV spochybňuje, Súd prvého stupňa v skutočnosti skúma rôzne dokumenty a ukazovatele v správnych súvislostiach, vykladá ich a posudzuje dôkaznú hodnotu každého z nich. V bode 185 uvedeného rozsudku vzhľadom na tieto dôkazy vyvodzuje záver, že Komisia právne dostatočne preukázala pokračovanie uplatňovania dohody z 24. októbra 2001.

63 Keďže len Súd prvého stupňa má právomoc vykladať dôkazy a posudzovať ich dôkaznú hodnotu, tento odvolací dôvod je neprípustný.

O treťom odvolacom dôvode FNCBV založenom na nesprávnom právnom posúdení dôkazu o pristúpení tohto zväzu k ústnej dohode

64 Svojím tretím odvolacím dôvodom, ktorý je rozdelený na dve časti, FNCBV tvrdí, že Súd prvého stupňa sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď v bode 185 napadnutého rozsudku považoval za preukázané, že tento zväz pristúpil k ústnej dohode. Podľa uvedeného zväzu Súd prvého stupňa nebol oprávnený odsúdiť jeho účasť na tejto dohode na základe domnienky, ale mal preukázať jeho jasnú účasť na karteli farmárov v rámci jednostranne prejavenej vôle farmárov uplatňovať sadzobník minimálnych nákupných cien ako požiadavku odborov.

65 V prvej časti tohto odvolacieho dôvodu FNCBV tvrdí, že Súd prvého stupňa sa dopustil nesprávneho právneho výkladu dôkazov preukazujúcich údajnú vôľu tohto zväzu ďalej vykonávať dohodu z 24. októbra 2001, ktoré neposkytujú dôkaz o jeho skutočnej vôli pokračovať v uplatňovaní sadzobníka minimálnych nákupných cien a v zastavení dovozu po uplynutí dohody z 24. októbra 2001. Tento zväz uvádza:

— rukopisné poznámky riaditeľa FNB týkajúce sa stretnutí z 29. novembra 2001 a 5. decembra 2001 (body 172 a 180 napadnutého rozsudku),

- e-mail zo 6. decembra 2001, ktorý poslal zástupca Fédération régionale des syndicats d'exploitants agricoles (ďalej len „FRSEA“) Bretónska prezidentom FDSEA svojho regiónu (bod 178 napadnutého rozsudku),

- informačnú správu FNPL z 10. decembra 2001 (bod 179 napadnutého rozsudku),

- správu, ktorú FDSEA poskytol Vendée 18. decembra 2001 (bod 182 napadnutého rozsudku), a

- dokumenty o činnosti na miestnej úrovni (body 183 a 184 napadnutého rozsudku).

⁶⁶ V rozsahu, v akom sa FNCBV snaží spochybníť posúdenie skutkového stavu vykonaného Súdom prvého stupňa, pričom spochybňuje najmä skutočnosť, že dôkazy uvedené v bodoch 169 až 184 napadnutého rozsudku dostatočne preukazujú jeho pristúpenie k uplatňovaniu dohody z 24. októbra 2001 po novembri 2001, prvá časť tohto odvolacieho dôvodu musí byť vyhlásená za neprípustnú, keďže jej cieľom je dosiahnuť opätovné preskúmanie skutkového stavu, na ktoré, ako je pripomenuté v bodoch 58 a 59 tohto rozsudku, Súdny dvor v odvolacom konaní nemá právomoc.

⁶⁷ V druhej časti svojho tretieho odvolacieho dôvodu FNCBV poukazuje na rozpor v odôvodnení napadnutého rozsudku, keďže Súd prvého stupňa sa domnieval, že tento zväz pristúpil k ústnej dohode, a zároveň považoval za preukázané, že správanie vytýkané tomuto zväzu bolo dôsledkom jednostranného tlaku farmárov. Týmto

posledným uvedeným konštatovaním Súd prvého stupňa údajne v bodoch 279 a 289 napadnutého rozsudku uznal jednostrannú povahu násilnej činnosti farmárov.

68 Táto druhá časť tretieho odvolacieho dôvodu FNCBV musí byť takisto zamietnutá, pretože vychádza len z interpretácie napadnutého rozsudku, ktorá neberie do úvahy kontext sporných posúdení vykonaných Súdom prvého stupňa, to znamená kontext, v ktorom Komisia zohľadnila pritažujúce okolnosti na účely zvýšenia pokút uložených niektorým farmárskym zväzom, akými sú FNSEA, FNB a JA.

69 Súdu prvého stupňa totiž nemožno vytýkať skutočnosť, že v napadnutom rozsudku existuje rozpor v odôvodnení prejednávanej veci, keďže na pritažujúce okolnosti uvedené v bodoch 279 a 289 tohto rozsudku bolo prihliadnuté až po tom, ako stupeň a podmienky účasti každého dotknutého zväzu na ústnej dohode boli preukázané na základe dôkazov, ktoré Súd prvého stupňa preskúmal v bodoch 169 až 184 tohto rozsudku a ktoré sú predmetom výhrad uvedených v prvej časti daného odvolacieho dôvodu, ktorý bol zamietnutý v bode 66 tohto rozsudku. Vzhľadom na tieto dôkazy Súd prvého stupňa mohol v prejednávanej veci bez toho, aby to bolo spochybnené, ako uviedol generálny advokát v bode 92 svojich návrhov, konštatovať existenciu dohody a zároveň uviesť, že došlo k určitému nátlaku alebo donúteniu zo strany farmárov.

70 Preto je potrebné zamietnuť tretí odvolací dôvod FNCBV ako čiastočne neprípustný a čiastočne nedôvodný.

O prvom odvolacom dôvode FNSEA, FNB, FNPL a JA založenom na nesprávnom posúdení dôkazov, keďže Súd prvého stupňa nezohľadnil dva základné dôkazy preukazujúce, že dohoda z 24. októbra 2001 nebola predĺžená po 30. novembri 2001, ako aj na neexistencii odôvodnenia v tejto veci

- 71 Svojím prvým odvolacím dôvodom FNSEA, FNB, FNPL a JA tvrdia, že Súd prvého stupňa nesprávne posúdil dôkazy preukazujúce, že prevzatie ceny stanovenej sadzobníkom minimálnych nákupných cien v miestnych dohodách platných po 30. novembri 2001 nebolo dôsledkom dobrovoľnej dohody zväzov zúčastnených na dohode z 24. októbra 2001, ale tlaku odborov, ktorý vykonávali poľnohospodári voči bitúňkom na miestnej úrovni.
- 72 Podľa týchto zväzov je to tak v prípade dokumentu, ktorý poslal faxom 11. decembra 2001 jeden z riaditeľov FNB miestnemu zväzu a ktorý obsahoval sadzobník minimálnych nákupných cien s poznámkou „pozor, tento sadzobník nebol obnovený na základe dohody“, a oznámenia Fédération régionale des syndicats d’exploitants agricoles Bretónska z 12. decembra 2001, v ktorom je uvedené, že „bretónske FDSEA, považujúce súčasný vývoj cien hovädzieho dobytku za neprijateľný, oznamujú farmárom, že začali vyvíjať tlak zo strany odborov na odberateľov s cieľom obnoviť ceny porovnateľné s cenami uplatňovanými v novembri“.
- 73 Podľa FNSEA, FNB, FNPL a JA však skutočnosť, že dva dokumenty uvedené v predchádzajúcom bode, ktoré tieto zväzy predložili Súdu prvého stupňa na pojednávaní 17. mája 2006, nie sú uvedené v napadnutom rozsudku, poukazuje na to, že Súd prvého stupňa ich vôbec nezohľadnil. Tvrdia, že tieto dva dokumenty preukazujú, že zväzy farmárov sa domnievali, že zväzy bitúňkov už neboli viazané dohodou z 24. októbra 2001, a preto výrobcovia mohli získať ceny uvedené v sadzobníku minimálnych cien prijatom v tejto dohode len na základe tlaku zo strany odborov vykonávaného na miestnej úrovni. Súd prvého stupňa tým, že nepreskúmal tieto dva sporné dokumenty, porušil svoju povinnosť odôvodnenia, a teda napadnutý rozsudok je v tejto časti neplatný.

74 Je pravda, že na účely riadneho splnenia povinnosti posúdiť skutkový stav sporu musí Súd prvého stupňa starostlivo preskúmať a zohľadniť všetky dokumenty, ktoré mu predložili účastníci konania, vrátane tých, ktoré tak ako v prejednávanej veci boli zaradené do spisu po ústnej časti konania v rámci opatrenia na zabezpečenie priebehu konania v zmysle článku 64 Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa. Tiež je pravda, že Súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku neuviedol dva sporné dokumenty, to znamená fax z 11. decembra 2001 a oznámenie z 12. decembra 2001.

75 V každom prípade podľa ustálenej judikatúry z povinnosti odôvodnenia vyplýva, že Súd prvého stupňa nie je povinný vypracovať také odôvodnenie, ktoré by vyčerpávajúcim spôsobom rozoberalo jednotlivo všetky úvahy vyjadrené účastníkmi sporu. Odôvodnenie teda môže byť implicitné, avšak pod podmienkou, že umožní zúčastneným osobám oboznámiť sa s dôvodmi, ktoré viedli k prijatiu predmetných opatrení, a príslušnému súdu poskytne dostatok prostriedkov na uskutočnenie preskúmania (pozri v tomto zmysle rozsudky z 25. októbra 2001, Taliansko/Rada, C-120/99, Zb. s. I-7997, bod 28, ako aj Aalborg Portland a i./Komisia, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, Zb. s. I-123, bod 372).

76 Pokiaľ však ide o posúdenie, či dohoda z 24. októbra 2001 bola predĺžená ústne a tajne po 30. novembri 2001, Súd prvého stupňa vo svetle tvrdení uvedených odvolateľmi podrobne preskúmal v bodoch 164 až 184 napadnutého rozsudku dokumenty, na základe ktorých Komisia prijala sporné rozhodnutie a ktorých dôkaznú hodnotu odvolatelia spochybnili. Súd prvého stupňa sa najmä domnieval, že obsah dokumentov skúmaných v bodoch 169 až 184 napadnutého rozsudku nasvedčoval tomu, ako uviedla Komisia, že na stretnutiach z 29. novembra a 5. decembra 2001 bolo rozhodnuté o predĺžení dohody z 24. októbra 2001.

77 Okrem toho Súd prvého stupňa v bodoch 186 a 187 napadnutého rozsudku zdôraznil, že zväzy farmárov tajne pokračovali vo vykonávaní dohody z 24. októbra 2001 prijatím

komunikačnej stratégie, ktorej účelom bolo verejne potvrdiť, že dohoda nebola predĺžená, a formou odborovej požiadavky žiadať uplatnenie cien sadzobníka.

- 78 Za týchto podmienok musí byť prvý odvolací dôvod FNSEA, FNB, FNPL a JA zamietnutý ako nedôvodný.

O štvrtom odvolacom dôvode FNCBV založenom na neexistencii protisúťažnej povahy dohody z 24. októbra 2001 a ústnej dohody

- 79 Svojím štvrtým odvolacím dôvodom, uvedeným subsidiárne, FNCBV tvrdí, že Súd prvého stupňa mal konštatovať, že dohoda z 24. októbra 2001 nemá z dôvodu hospodárskych súvislostí, v ktorých bola uzavretá, protisúťažnú povahu, a mal preskúmať prípadné účinky predĺženia uvedenej dohody.

- 80 FNCBV tvrdí, že na účely posúdenia protisúťažnej povahy dohody z 24. októbra 2001 mal Súd prvého stupňa zohľadniť hospodárske súvislosti. Podľa tohto zväzu bola vec špecifická v tom zmysle, že dotknuté odvetvie sa nachádzalo vo výnimočnej hospodárskej situácii, ktorá viedla úrady Spoločenstva k tomu, aby zaviedli systém intervencie na nákup porážkového mäsa a umožnili farmárom užiť sa.

81 FNCBV zastáva názor, že Súd prvého stupňa sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď sa domnieval, že Komisia nebola povinná preukázať predĺženie dohody z 24. októbra 2001 na základe preskúmania jej účinkov na ceny uplatňované v dotknutom období. V tomto ohľade FNCBV žiada, aby Súdny dvor konštatoval neexistenciu účinkov predĺženia z dôvodu nedodržania sadzobníka minimálnych nákupných cien rôznymi bitúnkami v regiónoch. Na tento účel FNCBV uvádza tabuľky, ktoré zahŕňajú ceny uplatňované bitúnkami v rôznych regiónoch Francúzska, ktoré majú preukázať, že skutočne uplatňované ceny sa v jednotlivých regiónoch líšili a väčšinou boli nižšie ako ceny stanovené týmto sadzobníkom po uplynutí dohody z 24. októbra 2001.

82 Tomuto odvolaciemu dôvodu nemožno vyhovieť, lebo je založený na nesprávnej interpretácii bodov 81 až 93 napadnutého rozsudku.

83 V prvom rade v bode 82 napadnutého rozsudku totiž Súd prvého stupňa konštatoval, že cieľom záväzku zastaviť dovoz stanoveného v dohode z 24. októbra 2001 bolo uzavrieť francúzsky vnútroštátny trh a tým obmedziť hospodársku súťaž na jednotnom trhu. Súd prvého stupňa sa v bodoch 84 a 85 tohto rozsudku domnieval, že zväzy, ktoré uzavreli uvedenú dohodu, sa dohodli na sadzobníku minimálnych nákupných cien a na zabezpečení jeho dodržiavania tým, že obmedzia mieru obchodných rokování farmárov a prevádzkovateľov bitúnkov a skreslia tvorby cien na relevantných trhoch.

84 Ďalej Súd prvého stupňa v bodoch 86 až 92 napadnutého rozsudku preskúmal kontext, v ktorom bola prijatá dohoda z 24. októbra 2001. V tomto ohľade Súd prvého stupňa zohľadnil tak osobitosť poľnohospodárskych trhov, na ktoré sa s určitými výnimkami uplatňujú pravidlá Spoločenstva týkajúce sa hospodárskej súťaže, ako aj skutkové a právne okolnosti uskutočňovania tejto dohody v krízovej situácii v odvetví hovädzieho dobytká.

- 85 Súd prvého stupňa poznamenal, že ceny stanovené pre podstatnú časť kráv boli výrazne vyššie ako intervenčné ceny stanovené Komisiou. Súd prvého stupňa sa tiež domnieval, že nariadenie Komisie (ES) č. 2790/1999 z 22. decembra 1999 o uplatňovaní článku 81 ods. 3 Zmluvy na kategórie vertikálnych dohôd a zosúladených postupov (Ú. v. ES L 336, s. 21; Mim. vyd. 08/001, s. 364), ktoré uviedli odvolatelia, sa v prejednávanej veci neuplatní, pretože výroba členov zväzov farmárov výrazne prekročovala hranicu 30 % dotknutého trhu, nad ktorú toto nariadenie neumožňuje uplatniť skupinovú výnimku v prospech vertikálnych dohôd.
- 86 Z tohto preskúmania napadnutého rozsudku vyplýva, že na rozdiel od tvrdení FNCBV Súd prvého stupňa na účely posúdenia protisúťažnej povahy dohody z 24. októbra 2001 zohľadnil jej hospodársky kontext.
- 87 Okrem toho z ustálenej judikatúry vyplýva, že na účely uplatnenia článku 81 ods. 1 ES nie je nevyhnutné zohľadňovať konkrétne účinky dohody, pokiaľ cieľom tejto dohody je vylúčovanie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže (pozri v tomto zmysle rozsudky z 13. júla 1966, Consten a Grundig/Komisia, 56/64 a 58-64, Zb. s. 429, 496, ako aj z 15. októbra 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, Zb. s. I-8375, bod 491).
- 88 V prejednávanej veci, kde Súd prvého stupňa dospel k záveru, že protisúťažný cieľ dohody z 24. októbra 2001 bol preukázaný, v bode 93 napadnutého rozsudku oprávnené rozhodol, že Komisia nebola povinná vyhľadávať konkrétne účinky opatrení prijatých v tejto dohode na hospodársku súťaž. Keďže predĺženie uvedenej dohody po 30. novembri 2001 bolo takisto preukázané na základe údajov v dokumentoch, Súd prvého stupňa sa nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď sa domnieval, že nebolo potrebné preukazovať toto predĺženie aj na základe preskúmania účinkov uvedenej dohody na ceny uplatňované v dotknutom období.

89 Z toho dôvodu musí byť štvrtý odvolací dôvod FNCBV zamietnutý ako nedôvodný.

O tretom odvolacom dôvode FNSEA, FNB, FNPL a JA a piatom odvolacom dôvode FNCBV založených na nesprávnom právnom posúdení, ktorého sa Súd prvého stupňa údajne dopustil pri uplatnení článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17

90 Svojím tretím odvolacím dôvodom zväzy FNSEA, FNB, FNPL a JA, podporované Francúzskou republikou, tvrdia, že Súd prvého stupňa sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď usúdil, že hornú hranicu pokút stanovenú článkom 15 ods. 2 nariadenia č. 17 bolo možné vypočítať vzhľadom na obrat ich členov, a nie na obrat každého zväzu. Odvolatelia uvádzajú, že to predstavuje radikálnu zmenu oproti jasnej, objektívnej a odôvodnenej požiadavke stanovenej judikatúrou, podľa ktorej zohľadnenie obratu členov združenia podnikov na účely výpočtu hornej hranice pokuty podlieha splneniu podmienky, že toto združenie môže na základe vnútorných pravidiel zaväzovať svojich členov. Francúzska republika subsidiárne dodáva, že vzhľadom na to, že odvolatelia nemajú právomoc zaväzovať svojich členov, Súd prvého stupňa nemal umožniť zohľadnenie obratu odvolateľov na účely výpočtu hornej hranice pokuty podľa uvedeného ustanovenia bez toho, aby zistil, či dohoda z 24. októbra 2001 mala skutočne dopad na trh s hovädzím a teľacím mäsom.

91 V prvej časti svojho piateho odvolacieho dôvodu FNCBV tvrdí, že takáto zmena v judikatúre, ktorú nesprevádza dostatočné odôvodnenie, je v rozpore so zásadou právnej istoty, keďže dotknuté podniky nemôžu rozlíšiť prípady, v ktorých bude horná hranica 10 % stanovená článkom 15 ods. 2 nariadenia č. 17 posudzovaná vzhľadom na obrat združenia podnikov, od prípadov, v ktorých bude posudzovaná vzhľadom na celkový obrat každého z členov tohto združenia.

- 92 Je potrebné uviesť, že tretí odvolací dôvod uvedený FNSEA, FNB, FNPL a JA a prvá časť piateho odvolacieho dôvodu uvedeného FNCBV vychádzajú z nesprávnej domnienky, ktorú Súd prvého stupňa v bodoch 316 až 319 napadnutého rozsudku oprávnene zamietol.
- 93 Je totiž pravda, ako Súd prvého stupňa pripomenul v bode 317 uvedeného rozsudku, že hornú hranicu 10 % stanovenú v článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 možno podľa ustálenej judikatúry vypočítať vzhľadom na obrat dosiahnutý všetkými podnikmi, ktoré sú členmi združenia podnikov, pokiaľ toto združenie môže zaväzovať svojich členov. Ako však Súd prvého stupňa uviedol v nasledujúcom bode napadnutého rozsudku, táto judikatúra nevyklučuje, aby sa v jednotlivých prípadoch mohlo takéto zohľadnenie uskutočniť, aj pokiaľ dotknuté združenie podnikov formálne nemá právomoc zaväzovať svojich členov.
- 94 FNSEA, FNB, FNPL a JA však tvrdia, že v neskoršej judikatúre, to znamená v bode 66 už citovaného rozsudku Finnboard/Komisia, Súdny dvor jasne vylúčil možnosť zohľadnenia obratu členov združenia podnikov, ak toto združenie nemá možnosť zaväzovať svojich členov.
- 95 Túto interpretáciu uvedeného článku nemožno prijať.
- 96 Ako totiž uviedol generálny advokát v bode 53 svojich návrhov, z kontextu, do ktorého patrí bod 66 už citovaného rozsudku Finnboard/Komisia, vyplýva, že členské podniky združenia, ktorému Komisia uložila pokutu, sa nezúčastnili na porušení. Za týchto podmienok Súdny dvor rozhodol, že pokiaľ sa pokuta ukladá združeniu podnikov, ktorého vlastný obrat neodzrkadľuje jeho veľkosť alebo silu na trhu, Komisia môže na účely stanovenia sankcie s odstrašujúcim účinkom zohľadniť obrat členských podnikov,

je však nevyhnutné, aby uvedené združenie bolo prostredníctvom svojich vnútorných predpisov spôsobilé zaväzovať vlastných členov.

97 V dôsledku toho, ako zdôraznila Komisia, Súd prvého stupňa sa správne domnieval, že pokiaľ sa členovia združenia podnikov aktívne zúčastnili na uskutočnení protisúťažnej dohody, tak ako v prejednávanej veci, obrat týchto členov možno zohľadniť na účely stanovenia sankcie, hoci dotknuté združenie, na rozdiel od situácie uvedenej v bode 66 už citovaného rozsudku Finnboard/Komisia, nemá možnosť zaväzovať svojich členov. Súd prvého stupňa preto v bode 319 napadnutého rozsudku správne rozhodol, že takéto zohľadnenie možno odôvodniť v prípadoch, „keď porušenie, ktorého sa dopustilo združenie, sa týka činností jeho členov a keď predmetné protisúťažné postupy vykonáva združenie priamo v prospech členov a v spolupráci s nimi, pričom združenie nemá objektívne záujmy, ktoré by boli oddelené od záujmov jeho členov“.

98 Okrem toho akýkoľvek odlišný výklad by bol v rozpore s potrebou zabezpečiť odstrašujúci účinok sankcií uložených za porušenie pravidiel Spoločenstva v oblasti hospodárskej súťaže. Ako totiž správne uviedol Súd prvého stupňa v bode 318 napadnutého rozsudku, oprávnenie Komisie ukladať pokuty v zodpovedajúcej výške za predmetné porušenia by v opačnom prípade mohlo byť ohrozené, keďže združenia podnikov s veľmi nízkym obratom, ale združujúce veľké množstvo podnikov, ktoré spolu dosahujú veľký obrat, bez toho, aby mali právo ich formálne zaväzovať, by mohli byť sankcionované len veľmi nízkymi pokutami, hoci porušenia, ktorých sa dopustili, mohli mať značný vplyv na predmetné trhy.

- 99 V rozpore s tvrdením FNCBV z bodov 318 až 325 napadnutého rozsudku jasne vyplýva, že Súd prvého stupňa svoje rozhodnutie v tejto otázke právne dostatočne odôvodnil.
- 100 Odvolatelia tiež tvrdia, že v bodoch 320 až 323 napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa s cieľom vyhnúť sa v prejednávanej veci uplatneniu ustálenej judikatúry týkajúcej sa prípadov, v ktorých horná hranica 10 % obratu stanovená v článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 musí byť vypočítaná vzhľadom na celkový obrat členských podnikov združenia, stanovil štyri kritériá vyplývajúce zo skutkových okolností vo veci samej, ktoré označil za „osobitné okolnosti“. Ide o prípady, v ktorých hlavnou úlohou dotknutého združenia podnikov je brániť a zastupovať záujmy svojich členov, sporná protisúťažná dohoda sa týka činnosti členov tohto združenia, a nie činnosti samotného združenia, táto dohoda bola uzavretá v prospech členov uvedeného združenia a tí sa podieľali na predmetnej protisúťažnej činnosti.
- 101 Podľa FNSEA, FNB, FNPL a JA však na jednej strane tri z týchto kritérií sú prirodzene prítomné v prípade združenia podnikov. Na druhej strane miestne dohody a činnosti určitých skupín farmárov uvedené v bode 323 napadnutého rozsudku nepreukazujú spoluprácu všetkých aktívnych členov tohto zväzu na trhu s hovädzím a telacím mäsom, ale len niektorých z nich. Preto záver, ktorý vyvodil Súd prvého stupňa, nemožno odôvodniť objektívnym spojením medzi uvedenými zväzmi a všetkými ich členmi a nevychádza ani z nepriamej účasti uvedených členov na protisúťažnom postupe, o ktorý ide v prejednávanej veci.
- 102 Tieto tvrdenia sú založené na nesprávnom výklade napadnutého rozsudku a nemôžu byť úspešné.

103 V bode 319 uvedeného rozsudku totiž Súd prvého stupňa uviedol nové osobitné okolnosti, uplatniteľné v prípade porušenia zo strany združení podnikov, ktoré sú doplnením okolností už uznaných judikatúrou. Naopak, v bodoch 320 až 323 napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa preskúmal, či na odvolateľov nemožno uplatniť osobitné okolnosti na účely rozhodnutia, či hornú hranicu 10 % stanovenú v článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 je potrebné stanoviť na základe obratu ich členov, a nie na základe obratu týchto zväzov.

104 Je opodstatnené uviesť na jednej strane, že FNSEA, FNB, FNPL a JA nespochybňujú konštatovania Súdu prvého stupňa voči nim uvedené v bodoch 320 až 322 napadnutého rozsudku, a na druhej strane, že tak ako bolo pripomenuté v bode 59 tohto rozsudku, posúdenie skutkových okolností a dôkazov nepredstavuje, s výnimkou prípadu nesprávneho posúdenia týchto dôkazov, právnu otázku, ktorá ako taká podlieha preskúmaniu Súdnyim dvorom v odvolacom konaní (pozri rozsudky z 19. septembra 2002, DKV/ÚHVT, C-104/00 P, Zb. s. I-7561, bod 22, a z 13. marca 2008, Komisia/Infront WM, C-125/06 P, Zb. s. I-1451, bod 57). Nesprávne posúdenie skutkových okolností v prejednávanej veci však v konaní pred Súdnyim dvorom nie je uvedené.

105 Podľa FNCBV dva zo štyroch kumulatívnych dôkazov požadovaných Súdom prvého stupňa nie sú v jeho prípade splnené. Tento zväz v prvom rade tvrdí, že podpísanie dohody z 24. októbra 2001 vôbec nebolo v záujme jeho členov, keďže sa týkalo stanovenia minimálnych cien odporúčaných pre nákup hovädzieho dobytku. Táto dohoda bola teda v rozpore s ich záujmami. Okrem toho podpísanie uvedenej dohody neumožnilo odstrániť blokády bitúnkov, lebo tie pokračovali, ako to preukazuje spis Komisie. Okrem toho neexistenciu záujmu členov uvedeného združenia na podpísaní dohody z 24. októbra 2001 potvrdzuje aj veľmi malé množstvo miestnych dohôd, ktoré uviedla Komisia.

- 106 V druhom rade odlišnosť záujmov FNCBV od záujmov jeho členov sa prejavuje nielen tým, že tento zväz nemá právomoc ich zaväzovať, ale aj obmedzeným počtom miestnych dohôd prijatých po dohode z 24. októbra 2001.
- 107 Toto tvrdenie nemožno prijať.
- 108 Keďže posúdenie skutkových okolností patrí do výlučnej právomoci Súdu prvého stupňa, úlohou Súdneho dvora nie je overiť, či Súd prvého stupňa v bode 322 napadnutého rozsudku správne konštatoval, že dohoda z 24. októbra 2001 bola prijatá priamo v prospech základných členov FNCBV, a v bode 323 tohto rozsudku, že táto dohoda bola uskutočňovaná najmä uzatváraním miestnych dohôd medzi miestnymi zväzmi a miestnymi poľnohospodárskymi odbormi na jednej strane a bitúnkami na druhej strane.
- 109 FNCBV ďalej tvrdí, že Komisia ani Súd prvého stupňa nepreukázali, že nebolo možné určiť členské podniky zväzov, ktoré sú odvolateľmi a ktorým boli určené rozhodnutia Komisie, tak, aby mohli byť pokuty uložené individuálne ich členom. Podľa FNCBV z bodu 5 písm. c) usmernení vyplýva, že len v prípade, ak nie je možné uložiť individuálne pokuty členom združenia podnikov, Komisia môže uložiť samotnému združeniu podnikov pokutu zodpovedajúcu súhrnu pokút, ktoré by uložila jeho členom. Keďže sa Komisia a Súd prvého stupňa nesnažili odôvodniť použitie celkového obratu členov odvolateľov na účely výpočtu pokút, ktoré im uložili, napadnutý rozsudok je podľa FNCBV nezákonný a musí byť zrušený.

- 110 Je potrebné konštatovať, že toto tvrdenie týkajúce sa porušenia bodu 5 písm. c) usmernení FNCBV uviedol po prvýkrát v štádiu odvolania. Preto v súlade s článkom 42 ods. 2 rokovacieho poriadku uplatniteľným v rámci odvolania na základe článku 118 tohto rokovacieho poriadku to predstavuje nový dôvod, ktorý je neprípustný, pokiaľ nie je založený na nových právnych a skutkových okolnostiach, ktoré vyšli najavo v priebehu konania.
- 111 Z toho vyplýva, že tretí odvolací dôvod FNSEA, FNB, FNPL a JA a prvá časť piateho odvolacieho dôvodu FNCBV musia byť zamietnuté ako čiastočne neprípustné a čiastočne nedôvodné.
- 112 V druhej časti svojho piateho odvolacieho dôvodu FNCBV tvrdí, že dôvody uvedené v bode 320 a nasl. napadnutého rozsudku sú v rozpore s dôvodmi uvedenými v bode 341 a nasl. tohto rozsudku, ktoré sa týkajú uplatnenia pravidla zákazu viacnásobných sankcií.
- 113 V bode 341 napadnutého rozsudku totiž Súd prvého stupňa zdôraznil podpísanie, účasť, zodpovednosť, individuálnu úlohu a dokonca vykonávanie dohody z 24. októbra 2001 odvolateľmi na účely odôvodnenia skutočnosti, že sankcia bola uložená im, a nie ich členom. Naopak, v bode 320 a nasl. tohto rozsudku je zdôraznená skutočnosť, že uvedená dohoda sa netýkala činnosti odvolateľov, prijaté opatrenia ich neovplyvnili, že bola uzavretá priamo v prospech členov zväzov a napokon že bola vykonávaná členmi predmetných zväzov.

- 114 Súd prvého stupňa takto vytvoril dve vzájomne si odporujúce odôvodnenia, ktorých cieľom bolo v prvom prípade objasniť skutočnosť, že zväzy zastávali priamu a aktívnu úlohu pri uzavretí a vykonávaní dohody z 24. októbra 2001, a v druhom prípade potvrdiť, že tieto zväzy boli len neviditeľným vykonávateľom činnosti svojich členov.
- 115 Navyše Súd prvého stupňa tým, že v bode 341 napadnutého rozsudku konštatoval individuálnu účasť zväzov, ktoré sú odvolateľmi, na porušeníach sankcionovaných sporným rozhodnutím, nepriamo uznal, že zohľadnenie obratu ich členov na výpočet hornej hranice 10 % obratu podľa článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 v prejednávanej veci nebolo odôvodnené.
- 116 Francúzska republika sa domnieva, že tvrdenie Súdu prvého stupňa v bode 343 napadnutého rozsudku, podľa ktorého sporným rozhodnutím neboli uložené sankcie základným členom odvolateľov, je zjavne v rozpore s tým, že zohľadnenie obratu týchto členov na výpočet uvedenej hornej hranice 10 % je v bode 319 tohto rozsudku odôvodnené skutočnosťou, že dohoda z 24. októbra 2001 bola uzavretá priamo v prospech uvedených členov a v spolupráci s nimi.
- 117 Údajné odporujúce si odôvodnenia sú založené na nesprávnom výklade napadnutého rozsudku. Preto druhú časť piateho odvolacieho dôvodu FNCBV nemožno prijať.
- 118 Je totiž potrebné konštatovať, že na účely rozhodnutia, či horná hranica 10 % stanovená v článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 mala byť vypočítaná vzhľadom na celkový obrat členov odvolateľov, Súd prvého stupňa preskúmal v bodoch 320 až 323 napadnutého

rozsudku, či na odvolateľov nemožno uplatniť osobitné okolnosti uvedené v bode 319 tohto rozsudku, to znamená, či sa porušenie, ktorého sa dopustili zväzy, týkalo činností ich členov a či dotknuté protisúťažné postupy boli uskutočnené uvedenými zväzmi priamo v prospech ich členov a v spolupráci s nimi. V rámci tohto postupu sa Súd prvého stupňa zaoberal úlohou zväzov, ktoré sú odvolateľmi, určením činnosti stanovenej dohodou z 24. októbra 2001, ako aj subjektmi, v prospech ktorých bola táto dohoda uzavretá, a preskúmaním spôsobov jej uplatnenia.

119 Naopak, v bodoch 341 až 345 napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa odmietol žalobný dôvod týkajúci sa porušenia zásady zákazu ukladania viacnásobných sankcií Komisiou. V tomto ohľade Súd prvého stupňa na jednej strane stanovil, že sankcia bola každému odvolateľovi uložená z dôvodu jeho účasti na porušení a jeho vlastnej zodpovednosti za porušenie, pričom všetci odvolatelia sa na ňom zúčastnili s rôznou intenzitou a mierou účasti. Na druhej strane sa Súd prvého stupňa domnieval, že sporné rozhodnutie neukladalo viacnásobné sankcie tým istým subjektom ani tým istým osobám za tie isté skutky, pretože neuložilo sankcie priamym alebo nepriamym základným členom týchto zväzov.

120 Súd prvého stupňa teda vo svojom rozsudku neuviedol odporujúce si dôvody, keďže na základe svojho odôvodnenia vyvodil v bode 324 napadnutého rozsudku záver, že na účely výpočtu hornej hranice 10 % stanovenej v článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 bolo odôvodnené zohľadniť obrat základných členov odvolateľov, a v bode 344 tohto rozsudku záver, že nebolo možné určiť porušovateľov, keďže sporné rozhodnutie neudelilo viacnásobné sankcie tým istým subjektom alebo tým istým osobám za rovnaké skutky.

- 121 Z toho vyplýva, že druhá časť piateho odvolacieho dôvodu FNCBV musí byť zamietnutá ako nedôvodná.
- 122 V dôsledku toho tretí odvolací dôvod FNSEA, FNB, FNPL a JA a piaty odvolací dôvod FNCBV musia byť zamietnuté v celom rozsahu.

O štvrtom odvolacom dôvode FNSEA, FNB, FNPL a JA založenom na porušení pravidla zákazu ukladania viacnásobných sankcií a zásady proporcionality sankcií, keďže Súd prvého stupňa uložil každému zo zväzov odlišnú pokutu, pričom zohľadnil celkový obrat ich spoločných členov

- 123 Svojím štvrtým odvolacím dôvodom FNSEA, FNB, FNPL a JA tvrdia, že Súd prvého stupňa nemohol bez toho, aby porušil zásadu zákazu ukladania viacnásobných sankcií a zásadu proporcionality sankcií, a bez toho, aby si protirečil, uložiť odlišnú pokutu FNSEA a jeho trom členským zväzom, ktoré majú spoločných aktívnych členov na trhu s hovädzím a teľacím mäsom. Súd prvého stupňa mal konštatovať, že žiaden zo štyroch zväzov nemal odlišný záujem od záujmov ich spoločných členov ani od troch iných zväzov, a nemal uznať za správny spôsob výpočtu pokút uložených Komisiou každému zo zväzov založený na celkovom obrate uvedených členov.
- 124 Tieto zväzy tvrdia, že Súd prvého stupňa na účely odôvodnenia uloženia viacnásobných sankcií bral do úvahy každý zo štyroch zväzov vo všeobecnom kontexte, to znamená ako subjekty so samostatnou právnou spôsobilosťou, ktoré majú oddelené rozpočty a vlastné záujmy. Naopak, na účely odôvodnenia neprekročenia hornej hranice sankcií

zohľadnil každý zo zväzov v osobitnom kontexte uzavretia dohody z 24. októbra 2001, to znamená ako zväzy, ktoré všetky štyri konali v spoločnom záujme, ktorým bol záujem ich spoločných členov aktívnych na trhu s hovädzím a teľacím mäsom. Títo štyria odvolatelia zastávajú názor, že len jednému zväzu zoskupujúcemu všetkých spoločných členov, a to buď FNSEA, alebo FNB, mohla byť uložená sankcia zohľadňujúca finančné možnosti uvedených členov a sankcia uložená trom ďalším zväzom mala zohľadňovať len výšku ich vlastných príjmov.

125 Francúzska republika sa domnieva, že v rozsahu, v akom základní členovia štyroch odvolateľov mohli byť spoloční pre viacerých z nich, Súd prvého stupňa precenil hospodársku silu týchto zväzov. Preto zohľadnenie obrátov členov každého zo štyroch zväzov na účely výpočtu hornej hranice pokút uložených týmto zväzom nevyhnutne viedlo k tomu, že im bola uložená neprimeraná pokuta.

126 Tieto tvrdenia, ktoré už boli tými istými zväzmi uvedené v prvostupňovom konaní, Súd prvého stupňa zamietol v bodoch 340 až 346 napadnutého rozsudku.

127 Súd prvého stupňa totiž najskôr pripomenul judikatúru, podľa ktorej uplatnenie zásady *ne bis in idem* podlieha trojitej podmienke totožnosti skutku, porušovateľa a chráneného právneho záujmu, čiže táto zásada zakazuje sankcionovať tú istú osobu viac ako jedenkrát za to isté nezákonné správanie, aby sa chránila tá istá právna hodnota, a uviedol, že v prejednávanej veci Komisia uložila sankcie zväzom, ktoré sú odvolateľmi, podľa ich účasti na porušení a stupňa zodpovednosti každého z týchto zväzov.

- 128 Súd prvého stupňa ďalej usúdil, že okolnosť, že FNB, FNPL a JA sú členmi FNSEA, neznamená, že týmto zväzom boli uložené viacnásobné sankcie za to isté porušenie, keďže uvedené zväzy majú samostatnú právnu subjektivitu, oddelené rozpočty a záujmy, ktoré nie sú vždy totožné, a vykonávali odborovú činnosť na obranu svojich vlastných a osobitných záujmov.
- 129 Napokon na základe svojej judikatúry, podľa ktorej skutočnosť, že bol zohľadnený obrat členov združenia podnikov pri stanovovaní hornej hranice 10 %, neznamená, že im bola uložená pokuta, ani sama osebe neznamená, že predmetné združenie má povinnosť preniesť na svojich členov znášanie tejto pokuty (pozri rozsudok CB a Europay/Komisia, už citovaný, bod 139), Súd prvého stupňa v bode 343 napadnutého rozsudku vyvodil záver, že z toho, že jednotliví poľnohospodári, ktorí sú nepriamymi členmi odvolateľov, neboli v spornom rozhodnutí sankcionovaní, nemožno vyvodiť, že to, že základní členovia FNB, FNPL a JA sú aj členmi FNSEA, bráni Komisii individuálne sankcionovať každý z týchto zväzov.
- 130 V dôsledku toho Súd prvého stupňa v bode 344 napadnutého rozsudku oprávnené dospel k záveru, že nebola porušená zásada *ne bis in idem*, keďže nebola zistená totožnosť porušovateľov, ani zásada proporcionality, keďže priamym alebo nepriamym členom zväzov neboli dvakrát uložené pokuty za jedno a to isté porušenie.
- 131 Z toho vyplýva, že štvrtý odvolací dôvod FNSEA, FNB, FNPL a JA musí byť zamietnutý ako nedôvodný.

O šiestom odvolacom dôvode FNCBV smerujúcom k zníženiu pokuty, ktorá mu bola uložená

¹³² Svojím šiestym odvolacím dôvodom FNCBV vytyka Súdu prvého stupňa, že porušil článok 15 ods. 2 nariadenia č. 17 tým, že mu uložil pokutu vo výške 360 000 eur, pretože táto suma zodpovedá približne 20 % jeho obratu, teda výšky jeho príjmov, zatiaľ čo uvedené ustanovenie upravuje hornú hranicu pokuty, ktorú možno uložiť vo výške 10 % obratu podniku, ktorý je porušovateľom.

¹³³ V každom prípade tento odvolací dôvod, ktorý vychádza z domnienky, že Komisia nebola oprávnená na účely zistenia, či výška uloženej pokuty prekračovala hornú hranicu 10 % obratu stanovenú v článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17, zohľadniť obrat členov odvolateľov, musí byť zamietnutý, pretože uvedená domnienka je nesprávna z dôvodov uvedených v bodoch 92 až 111 tohto rozsudku.

¹³⁴ Vzhľadom na to, že odvolatelia nemali úspech v žiadnom z dôvodov, je potrebné zamietnuť odvolanie v celom rozsahu.

O trovách

- 135 Podľa článku 122 prvého odseku rokovacieho poriadku, ak odvolanie nie je dôvodné, Súdny dvor rozhodne aj o trovách konania. Podľa článku 69 ods. 2 tohto poriadku, ktorý sa na základe článku 118 tohto poriadku uplatňuje na konanie o odvolaní, účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté.
- 136 Keďže Komisia navrhla zaviazat' odvolateľov na náhradu trov konania a tí nemali úspech vo svojich dôvodoch, je opodstatnené zaviazat' ich na náhradu trov konania.
- 137 Francúzska republika znáša svoje vlastné trovy konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol a vyhlásil:

1. Odvolania sa zamietajú.

2. Coop de France bétail et viande, predtým Fédération nationale de la coopération bétail et viande (FNCBV), Fédération nationale des syndicats

d'exploitants agricoles (FNSEA), Fédération nationale bovine (FNB), Fédération nationale des producteurs de lait (FNPL) a Jeunes agriculteurs (JA) sú povinné nahradiť trovy konania.

3. Francúzska republika znáša svoje vlastné trovy konania.

Podpisy